

Министарство здравља

Здравствени инспектор врши надзор над законитошћу рада здравствених установа и здравствених радника, првенствено за сврхе надзора над спровођењем поступка остваривања здравствене заштите.

Здравствена заштита је законом утврђена као право грађана РС и других лица која имају пребивалиште или боравиште у РС. Једно од утврђених права пацијената је и право на приговор који пацијент, грађанин, коме је ускраћено право на здравствену заштиту или није задовољан пруженом услугом или поступком здравственог или другог радника здравствене установе, може поднети одговорном раднику или заштитнику пацијентових права, а који је у праксу уведен пре неколико година, а озакоњен у децембру прошле године.

У том смислу, свака установа је у обавези да на видном месту истакне обавештење о имену и презимену заштитника, канцеларији у којој ради и радном времену, а заштитник је у обавези да, по поднетом приговору, спроведе поступак, испита све битне околности и чињенице по наводима странке и да о свом налазу извести руководиоца службе на коју се приговор односи, директора установе и подносиоца приговора, најкасније у року од 8 дана од дана подношења приговора. Пацијент, незадовољан спроведеним поступком и одговором заштитника пацијентових права, може се обратити здравственој инспекцији.

Међутим, велики број незадовољних пацијената се непосредно обраћа инспекцији. Тај податак може указивати и на неповерење пацијената у објективност заштитника пацијентових права јер, како странке изјављују, „ипак је то радник запослен у конкретној установи“.

Здравствени инспектор поступа по сваком приговору, у складу са утврђеном надлежношћу, без обзира да ли је поднет усмено или писмено, да ли је потписан или анониман, да ли је било обраћања странке заштитнику пацијентових права или не, или је о одређеним поступањима инспектор обавештен на други начин. У случају анонимне пријаве постоје тешкоће када је у поступку неопходно утврдити да ли је конкретна услуга ускраћена или је на други начин повређено право пацијента.

У поступку инспекцијског надзора, инспектор утврђује све чињенице битне за оцену да ли је ускраћено право пацијента или је на други начин учињена повреда закона, других прописа и општих аката и, у складу са утврђеним стањем, предузима законом утврђене мере.

Број поднетих пријава и резултати инспекцијских надзора дају ми за право да кажем да и поступање здравствене инспекције доприноси

смањењу корупције, која се најчешће везује за случајеве када се на одређену здравствену услугу чека или кад се одређени хируршки захвати или какве дијагностичке процедуре одлажу. Да би се, уз поштовање и уважавање стручне доктрине, утврдила јединствена правила понашања за све здравствене установе, утврђена је посебним актом министра здравља, још 2004. године и одредбама новог закона из децембра прошле године, обавеза свих установа да прате и унапређују квалитет рада, као и показатељи квалитета рада. Између осталог, а за сврхе обезбеђивања здравствене заштите под једнаким условима, утврђени су и клинички критеријуми за утврђивање листе и времена чекања за здравствене услуге, као стручна препорука установама, са прецизираним индикацијама и роковима у којима је неопходно одређену услугу пружити. Како се ради о мерљивим подацима, анализом поступања се може утврдити и да ли су испоштована утврђена правила, односно неправилна понашања појединаца и установе се могу санкционисати. Одговарајуће санкције могу предузимати и директор установе и органи руковођења, али и здравствени инспектор (такве провере су, у неким случајевима, резултирале и дисциплинском одговорношћу здравствених радника, прекршајним, али и кривичним пријавама; примера ради, у једној здравственој установи у Београду, хоспитализованом пацијенту са индикованим оперативним лечењем, неосновано је одлаган оперативни захват; здравствени радници у установи санкционисани су дисциплински, инспектор је поднео пријаве надлежним правосудним органима).

У последње време, односно од ступања на снагу новог закона, овој области се приступа много озбиљније, по мом мишљењу, између осталог и због чињенице да је одговорност здравственог радника, за одређена неправилна поступања, прекршајно санкционисана новчаном казном од 30-50 000 динара, а здравствене установе од 200 000 до 1 000 000 динара. Такође је, из истих разлога, по мом мишљењу, израженије и незадовољство здравствених радника у погледу поступања здравствених инспектора.

Према подацима извештаја о раду здравствене инспекције у 2006. години, од укупно преко 11000 извршених инспекцијских надзора, 2715 је извршено по пријавама грађана; поднето је 475 захтева за покретање прекршајног поступка и 53 кривичне пријаве. Истина, поднете пријаве се не могу непосредно доводити у везу са корупцијом, с обзиром на квалификацију утврђених неправилности, али сигурно,

због висине новчане казне за прекршај и казне за кривично дело, утичу и на понашање других у поступку пружања здравствених услуга.

Очекујемо да ће знатан ефекат имати и конституисање и рад органа лекарске коморе, с обзиром да се за одређене пропусте здравственом раднику може одузети и лиценца за рад.

Такође мислим да многи проблеми постоје и због недовољне информисаности грађана, па се тако не мали број њих обраћа здравственој инспекцији за питања изван њене надлежности (Здравствени инспектор, као и други органи управе, такве поднеске прослеђују надлежним органима и о томе обавештавају странку; садржина захтева, који нису увек пријаве и приговори, упућују на закључак да је информисаност грађана недовољна).

Ипак, моја оцена је да се осећа знатно побољшање у области здравствене заштите, јер се инспекцији све више обраћају и пацијенти (телефоном или писаним поднеском) са похвалама појединих здравствених радника или здравствених установа. То су подаци који охрабрују, посебно када се изврши упоређивање са неким претходним периодима. Наравно, остаје још много тога што захтева контролу, али остаје и потреба да сви, у оквирима утврђених надлежности и обавеза, радимо на начин и са циљем да се неправилности отклоне, или макар сведу на најмању могућу меру.

Јелица Радуловић- Одељење здравствене инспекције, Министарство здравља РС

Излагање са конференције „Борба против корупције у Србији- искуства грађана и поступање органа који примају њихове притужбе“, Београд, 14.12.2006, Медија центар-Сава Центар